

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

נצבים-וילך

שיחות קודש
מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן
מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
הי' תהא שנת סגולות המשיח
שנת הק"ד לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות ש"פ נצבים ה'תנש"א, יום ב' דר"ה, וש"פ וילך ו' תשרי ה'תשנ"ב

בשתיים: (א) בהסימן „ב"ג המלך" – די ש לומר, שהב' והג' (ב"ג) רומזים גם לב' הימים דר"ה (יום ראשון דר"ה – ב', ויום שני דר"ה – ג'), (ב) ובשייכות לקריאת התורה („פת וילך" . שמחלקים נצבים וילך לשתיים") – שקורין „אתם נצבים היום גו'" (ש, היום" קאי על ראש השנה⁸) תוך ג' ימים (שבת, יום ראשון ערב ר"ה, ור"ה) שנחשבים (בכמה ענינים) למציאות אחת.⁹

(ב) הסימן דקביעות השנה (כמודפס גם בהלוחות) הוא בש"ז: ב' – יום ב' שבו חל ר"ה, ש' – שלימה, שחשון וכסלו שלמים¹⁰, ז' – יום ז' שבו חל ר"ה ניסן.

וענין זה קשור עם היותה שנה מעוברת – כי, כשר"ה חל ביום ב' (ב'), וחשון וכסלו מלאים, שנה שלימה (ש'), לא יחול ר"ה ניסן בשבת (ז') אלא בשנה מעוברת.

ונמצא, שבשנה זו ישנם ג' ענינים של שלימות – שלימות משולשת: (א) השלימות הקשורה עם החדשים חשון

א. מעלתה המיוחדת של השנה החדשה: (ה'תשנ"ב) – מודגשת (לכל לראש) בקביעות השנה, ובפרט בהענינים העיקריים שנקבעו עליהם סימנים ע"י גדולי ישראל, ומהם:

(א) הקביעות דראש השנה ביום שני בשבוע – כהסימן „פתבג המלך"², „ב"ג המלך פת וילך"³, שכשחל ר"ה (שענינו „תמליכוני עליכם"⁴, „המלך") ביום ב' או ביום ג', „פת וילך, פת מלשון פתות אותה פתים"⁵, שמחלקים נצבים וילך לשתיים"⁶, שקורין פרשת נצבים בשבת שלפני ר"ה, שבת סליחות הב', ופ' וילך בשבת שלאחרי ר"ה, שבת שובה.

ומעלה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' גם לגבי הקביעות דר"ה ביום ג' (ששניהם נכללים בהסימן „פתבג המלך") –

(1) נוסף לכך ש, בכל שנה ושנה יורד ומאיר . . אור חדש ומחודש . . עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה" (תניא אגה"ק סי"ד).

(2) לשון הכתוב – דניאל א, ה. ועוד.

(3) טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד. מחזור ויטרי סי' שנ. אבודרהם בסדר הפרשיות וההפטרות. בעה"ט ר"פ וילך.

(4) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(5) ויקרא ב, ו.

(6) מג"א שם. פר"ח שם. מחזור ויטרי שם („פת ויחלק פרשת וילך, מלשון פתות אותה פתים"). אבודרהם שם.

(7) נוסף על שבת סליחות הא', שבת פ' תבוא, שבקביעות כזו (ב"ג המלך) מתחילים אמירת הסליחות „במוצאי מנוחה" דפ' תבוא (משא"כ כשר"ה חל ביום ה' או ביום ז', שישנם ד' ימים דאמירת הסליחות מ, מוצאי מנוחה" דפ' נצבים), ומארכיזן באמירת הסליחות במשך יותר משבוע שלם (ראה עט"ו לשו"ע או"ח ר"ס תקפא. לבוש שם).

(8) רמ"ז לוח"ב לב, ב (הובא בלקו"ת תבוא מא, ג). וראה גם זח"ג רלא, א. פענח רוא ס"פ נצבים. לקו"ת ר"פ נצבים.

(9) ראה (לדוגמא) פסחים קו, סע"א. ועוד.

(10) „סדר החדשים המלאים והחסרים" . . אחד מלא ואחד חסר על הסדר" . . מרחשון וכסלו* פעמים יהיו שניהם מלאים ופעמים יהיו חסרים ופעמים יהי' מרחשון חסר וכסלו מלא. ושנה שהיה בה שני חדשים אלו מלאים היא שנקראו חדשי" שלמים" (רמב"ם הל' קדוה"ח פ"ח ה"הו).

(* הטעמים להשינוי בחדשים מרחשון וכסלו דזקא – ראה ספר העבור (להקדמון ר' אברהם בר חייא הנשיא) שער השמיני. יסוד עולם (לרבינו יצחק בן יוסף תלמיד הרא"ש) מאמר רביעי פ"ט. ועוד.

יום ראשון בשבוע הוא בדוגמת יום ראשון להתחלת הבריאה - שלכן נקרא „יום ראשון” אף שכבר עברו רבבות ימים מששת ימי בראשית¹⁵, וכמודגש גם בשירו של יום, „בראשון מה היו אומרים לה' הארץ ומלואה, על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו”¹⁶.

וזהו גם ענינו של ר"ה - כמ"ש¹⁷, „זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון”, וכמודגש גם באמירת המזמור לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה (שירו של יום ראשון) בתפלת ערבית דליל ר"ה¹⁸, התפלה הראשונה דר"ה¹⁹.

ובפרטיות יותר:

ידוע²⁰ ביאור הטעם ש„זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון” קאי על ר"ה (א' בתשרי), אף שבכ"ה באלול נברא העולם²¹ וא' בתשרי הוא יום הששי לברה"ע - להיותו יום ברא אדה"ר, עיקר ותכלית ומטרת הבריאה כולה, ועל ידו נפעלה שלימות בכל הבריאה כולה, כמבואר במדרשי תז"ל²² שאדה"ר קרא ואמר לכל הנבראים שבעולם, „בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה'

וכסלו ששניהם מלאים, (ב) השלימות הקשורה עם שנת העיבור - שע"י הוספת חודש העיבור (הי"ג) נעשית השנה כולה „שנה תמימה”, כדרשת תז"ל¹¹ „שנה תמימה, להביא חודש העיבור”, (ג) והשלימות הקשורה עם הקביעות דר"ח ניסן ביום השבת - שגם יום ראשון דפסח חל בשבת, והתחלת ספה"ע (ממחרת הפסח) היא במוצאי שבת, „ממחרת השבת” גם כפשוטו, שאז ישנם „שבע שבתות תמימות” בשלימות, שבועות שמתחילות באחד בשבת ומסיימות בשבת, כימי בראשית¹², תמימות בשלימות¹³.

ויש לבאר המעלה המיוחדת שבקביעות השנה, הן בנוגע להקביעות דר"ה ביום ב' וג' (ב"ג המלך), והן בנוגע להקביעות דהמשך השנה, ועל הסדר: חשון וכסלו מלאים, שנה מעוברת, ור"ח ניסן (והג הפסח) בשבת (בש"ז); ונוסף על המעלה דקביעות השנה יש לבאר גם המעלה המיוחדת דשנת ה'תשנ"ב לגבי שאר שנים שקביעותם כן היא, וכן יש לבאר הקשר והשייכות דכל ענינים הנ"ל, כדלקמן.

ב. ב"ג המלך:

מעלת הקביעות דר"ה ביום שני - להיותו בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון¹⁴:

(15) לקו"ת ש"ה ש כה, סע"א. ובכ"מ.
 (16) ר"ה לא, רע"א.
 (17) שם כו, א.
 (18) מט"א סתקפ"ב סקכ"ג. סידור הארז"ל ואדה"ו במקומו.
 (19) להעיר מהידוע ע"ד גודל הפלאת עבודתם של רבותינו נשיאינו בתפלת ערבית דליל א' דר"ה (כפי שראינו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ממלא מקום אביו כ"ק אדנ"ע, וכל רבותינו נשיאינו שלפנ"ו), ומה מובן שמעין זה ושמן מנהו צ"ל גם אצל כאו"א מהחסידיים.
 (20) לקו"ת נצבים מז, ג. וראה סה"מ מלוקט ח"ג בתחלתו. וש"נ.
 (21) ויק"ר רפכ"ט. ועוד.
 (22) זהר ח"א רכא, ב. ח"ג קו, ב. וראה פרדר"א פ"א.

(11) ערכין לא, א - במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ב ה"ה.
 (12) פסיקתא דר"כ פ"ה. ה. פס"ר פ"ה. ראב"ן ספ"ו. ראב"ה פסחים סתקכ"ו. ועוד.
 (13) ראה בארוכה שיחת אחרון של פסח תנשא"א (סה"ש תנשא"א ח"א ע' 437 (לעיל ע' 56) ואילך; 447 (לעיל ע' 66) ואילך).
 (14) כי, ביום ראשון עצמו לא חל ר"ה, כהכלל „לא אד"ו ראש" (טושו"ע או"ח ר"ס תכה). וראה לקמן ס"ה.

הקב"ה²⁹) כשלעצמה, אלא גם (ובעיקר?) בגלל השלימות שנעשית בהבריאה כולה ע"י עבודת האדם, באמרו, "בואו נשתחוה גו", "ה' מלך גו", "שזוהי שלימות נעלית יותר משלימות הבריאה ע"י הקב"ה.

והענין בזה:

לאחרי גמר וסיום הבריאה כולה בבריאת האדם ביום הששי נאמר³⁰, "אשר ברא אלקים לעשות", שפירושו, "לתקן"³¹, היינו, שלאחרי שלימות בריאתו של הקב"ה, "אשר ברא אלקים", צ"ל "לעשות" תיקון והוספה ע"י עבודת האדם (אתם קרוין אדם³², ע"ש אדמה לעליון³³) בקיום התומצ, כמודגש גם במתן-תורה בששי בסיון שנרמז ב,יום הששי" דמעשה בראשית, "הששי" בה"א יתירה, "הששי המיוחד"³⁴, "הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה"³⁵ ש,יום ששי בסיון שקבלו ישראל התורה. . נחשב כאילו נברא העולם עתה³⁶, ומדגישים בפסוקי שופרות דר"ה הענין דמתן תורה, כיון שבריאת העולם ברה"ה היא בשביל עבודתם של ישראל בקיום התורה.

וביאור תוכן התיקון וההוספה שע"י עבודת האדם ("לעשות") לגבי שלימות העולם (כולל גם לאחרי שנברא בו האדם) מצד, "אשר ברא אלקים" - שהשלימות שמצד הבריאה אינה אלא דרגת האלקות שבערך להעולם, וע"י עבודת האדם בקיום התומצ נמשכת ומתגלה בעולם

עושונו²³, והמליך את הקב"ה למלך על כל הארץ, ע"י ההכרזה, "ה' מלך גאות לבש"²⁵, ודוגמתו בכל ר"ה, כמארז"ל, "אמר הקב"ה. . אמרו לפני ברה"ה מלכותי. . כדי שתמליכוני עליכם", וע"י בני נעשה גם, "מלך על כל הארץ".

ועפ"ז י"ל, שבקביעות דר"ה בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון מודגשת שלימות הבריאה כולה (כל ששת ימי בראשית) כמו שהיא במעמד ומצב דיום ראשון שנקרא, "יום אחד"²⁶, "שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"²⁷, היינו, שגם לאחרי שנבראו כל הנבראים שבעולם מאיר ומתגלה בעולם ש,הקב"ה יחיד בעולמו".

ועוד ועיקר, שבקביעות דר"ה לאחרי יום ראשון (ביום שני הסמוך אליו, אבל לא ביום ראשון עצמו), מודגש שברה"ה ישנו ענין נעלה יותר שבא לאחרי יום ראשון ("יום אחד", ש,הקב"ה יחיד בעולמו") - החידוש שע"י עבודת האדם²⁸ בהוספה על שלימות הבריאה (כולל גם בריאת האדם) ע"י הקב"ה, כדלקמן.

ג. ובהקדים - שיום ברוא אדה"ר הוא ראש השנה ("תחלת מעשיך. . יום ראשון") לא רק בגלל השלימות שבבריאת האדם (בחיר הנבראים, יציר כפיו של

(23) תהלים צה, ו.

(24) שם צג, א.

(25) ולהעיר מרה"ה לא, א: "בששי היו אומרים ה' מלך גאות לבש, על שם שגמר מלאכתו ומלך עליה".

(26) בראשית א, ה.

(27) פרש"י עה"פ (מב"ר פ"ג, ח).

(28) כידוע שבריאת אדה"ר (ר"ה הראשון) היתה מצד בחי' כי הפך חסד הוא, ועכשיו (ברה"ה) דכל שנה) באתערותא דלתתא (עבודת האדם) תליא מילתא (לקותי נצבים מז, ב. וראה סה"מ מלוקט שם. וש"נ).

(29) ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא (ב).

(30) בראשית ב, ג.

(31) ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י.

(32) יבמות סא, רע"א.

(33) ראה עש"מ (להרמ"ע מפאנו) מאמר אכ"ח פל"ג. שלי"ג, א, כ, ב, רסח, ב, שח, ב, ועוד.

(34) פרש"י שבת פח, א.

(35) פרש"י בראשית א, לא.

(36) פרש"י שם (בחצ"ע"ג - בשם ס"א).

עושונו" (דרגת האלקות שבערך להעולם שעל ידה נעשית ההתהוות והקיום והחיות העולם), פעל אדה"ר בכל הבריאה ההשתחווה הקשורה עם (ופועלת את) הכרת המלך, "ה' מלך גאות לבש"⁴³, שמתגלה בעולם מלכותו של הקב"ה, דרגת האלקות שבאין ערוך (כלל) להעולם⁴⁴, ובפרט ע"פ הידוע⁴⁵ ששרש המלכות הוא למעלה מכל הספירות, בבחי' הכתר, ועד לפנימיות הכתר, ועד למהותו ועצמותו ית'.

ד. ויש להוסיף, ששני ענינים אלו (שלימות העולם מצד הבריאה, והשלימות היתירה שנעשית ע"י עבודת האדם) מרומזים גם בפרקי אבות שלומדים בשבת שלפני (וממנו מתברך⁴⁶) ר"ה - פרק

43) ובלשון חז"ל (פרד"א שבעה ערה 22): "אמר להם באתם להשתחוות לי, בואו אני ואתם נלך ונלביש גאות ועוז ונמליך עלינו מי שבראנו, הלך אדם לעצמו והמליך אותו ראשון וכל הבריות אחריו ואמר ה' מלך גאות לבש וגו'".

44) וגם התגלות המלכות בעולם היא (לא מצד התפיסת מקום העולם, כמו הגילוי ד, כ"י חפץ חסד הוא" שבהתחלת הבריאה, שרצונו ית' להשפיע חסד בעולם) באופן שהעולם אינו תופס מקום, כיון שמלוכה ענינה רוממות והתנשאות, ומציאות העולם אינה אלא מפני ש, אין מלך בלא עם". ועצ"ע. ואכ"מ.

45) ראה סה"מ מילוק ח"ב ע' קו. וש"נ.

46) כ"י, נוסף לכך שמיום השבת מתברכים כל ימי השבוע (ראה חז"ב סג, ב. פה, א), יש ברכה מיוחדת בשבת שלפני ר"ה - להיותו גם שבת מברכים דכל חודש תשרי, וע"י ברכתו של הקב"ה, שבכה זה מברכים בני" את החדשים י"א* פעמים בשנה (היום יום" כ"ה אלול. ובכ"מ).

גם דרגת האלקות שלמעלה מהעולם, ועד להמשכת וגילוי מהותו ועצמותו ית' בעולם³⁷, שהו"ע דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים³⁸, שמציאות העולם (תחתונים) נעשית דירה שבה מתגלה מהותו ועצמותו ית'.

ויש לומר, שענין זה מרומז בבריאת האדם באופן ד, וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפה באפיו נשמת חיים³⁹ - שע"י ה, נשמת חיים" שנפח⁴⁰ הקב"ה בגוף האדם שנעשה מ, עפר מן האדמה" שהוא היסוד דכל הבריאה כולה ש, הכל ה' מן העפר⁴¹, ניתן כח להמשכת וגילוי ה, נשמת חיים" בכל הבריאה כולה: לכל לראש - גילוי ה, נשמת חיים" דהבריאה עצמה, שיהי ניכר בעולם הכח האלקי שמהוה ומח" את העולם (דרגת האלקות שבערך להעולם), ועוד ועיקר - המשכת וגילוי, נשמת חיים" דהאדם, "חלק אלקה ממעל ממש"⁴², חלק מן העצם ד, אלקה", שתתגלה בעולם גם דרגת האלקות שלמעלה מהעולם, ועד לגילוי מהותו ועצמותו ית'.

וענין זה נעשה ע"י עבודתו של אדה"ר שהכריז בכל הבריאה, "בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושונו", "ה' מלך גאות לבש" - שנוסף על ההכרזה ד, ה'

37) נוסף לכך שהתהוות העולם מאין ואפס המוחלט היא בכח העצמות (תניא אגה"ק ס"כ) - כ"י, כח העצמות שבהתהוות הוא באופן של הבדלה (ראה בארובה ד"ה פתח אליהו תשש"ו פ"ו סה"מ) מילוק ח"ה ע' קה ואילך. וש"נ.

38) ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו.

ובכ"מ.

39) בראשית ב, ז.

40) "נפח" דייקא - מאן דנפח מתוכי נפח, פ"י מתוכיותו ומפנימיותו" (תניא רפ"ב).

41) קהלת ג, כ.

42) תניא שם.

(* וע"פ המבואר לקמן בפנים שעבודת האדם קשורה עם בחי' "אחד עשר" (י"א), יומתק דיוק הלשון ש, ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה" (אף שבשנת העיבור מברכים ישראל י"ב חודשים).

הפרקים חמישי וששי ביחד - שצירוף מספריהם עולה אחד עשר, כידוע⁵⁵ שמורה על בחי' ,אנת הוא חד ולא בחושבן⁵⁶, למעלה מעשר ספירות, ולמעלה מ"עשרה מאמרות" שכנגד העשר ספירות⁵⁷, ולמעלה גם מעשרת הדברות שבתורה הקשורים עם עשרה מאמרות⁵⁸, שבחי' זו נמשכת ומתגלה ע"י עבודתם של ישראל (בלימוד וקיום התורה, כמרומו בפסוק⁵⁹ "אחד עשר יום מחורב", שבמתן-תורה ב"חורב" ניתנו עשרת הדברות (דרגת התורה השייכת לעולם שנברא בעשרה מאמרות), ו"מחורב" (כשהולכים מחורב⁶⁰) מתחילה עבודתם של ישראל בתורה, להמשיך ולגלות (בתורה שירדה לעולם, ועל ידי זה גם בעולם) בחי' "אחד עשר", דרגת התורה כמו שהיא למעלה מהעולם, ועד כמו שהיא בעצמותו ית' ("אנת הוא חד ולא בחושבן")⁶¹.

(55) ראה רשימות הצ"צ לתהלים (יהא אור) ע' מח. אוה"ת דברים ע' יט. סה"מ עטר"ת ע' תקפז. ועוד.

(56) תקו"ז בהקדמה (יו, א).

(57) ראה מדרש שמואל כאן (ד"ה והחסיד ז"ל - בסופו).

(58) כדרשת חז"ל על הפסוק, "עשרה עשרה הכף בשקל הקודש" (חז"ג יא, סע"ב).

(59) דברים א, ב.

(60) והתחלה בזה בחורב עצמו - כמארו"ל (שבת פח, ב) "על כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה פרהה נשמתן", היינו, שלאחרי התגלות עשרת הדברות (הקשורים עם עשרה מאמרות שבהם נברא העולם) ע"י הקב"ה, התחילה עבודתם של ישראל באופן שלמעלה מהמדידה והגבלה (דעשר - "פרהה נשמתן" (אלא שהחזירה להם הקב"ה בטל שעתיד להחיות בו את המתים (שבת שם), כיון שלשימות העבודה היא באופן דנשמות בגופים דוקא, כמודגש בהציווי ד"אחרי מות שני בני אהרן" (שקורין ביוה"כפ) שהכניסה אל הקודש צ"ל באופן ד"נכנס בשלום ויצא בשלום" דוקא).

(61) ועפ"ז יש לבאר מ"ש בפ' נצבים (ל, יא- יד) "לא נפלות היא ממך ולא רחוקה היא לא

חמישי ופרק ששי⁴⁷:

התחלת פרק חמישי, "בעשרה מאמרות נברא העולם" - השלימות שמצד הבריאה, דרגת האלקות שבערך להעולם; ופרק ששי⁴⁸, שהתחלתו "שנו חכמים בלשון המשנה", שע"י עבודתם של "חכמים" ("כל בניך לימודי ה'"⁴⁹) בלימוד ה"משנה"⁵⁰ הקשורה עם ענין הגאולה⁵¹, נעשית גאולה מהמדידה וההגבלה דבריאת העולם⁵², "בעשרה מאמרות", ע"י גילוי כבודו ומלכותו של הקב"ה, כהסיום והחזותם דפרק ששי, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו, שנאמר⁵³ כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ואומר⁵⁴ ה' ימלוך לעולם ועד" - כוונת הבריאה בשביל ההוספה שנעשית ע"י עבודת האדם לגלות בעולם כבודו ומלכותו של הקב"ה שבאין-ערוך להעולם.

ואולי יש להעיר מהרמו בצירוף

(47) כדי לסיים הלימוד דפרקי אבות (גם) בכל שבתות הקיץ.

(48) כנגד יום ששי דמעשה בראשית וששי

בסיון הקשורים עם ר"ה (כנ"ל ס"ג).

(49) ישע"י נד, ג.

(50) כולל גם ברייתות, שאף שמצד עצמם אינם משנה, מצטרפים גם הם למשנה ע"ז ש"שנו חכמים (בכח עצמם) בלשון המשנה".

(51) כמארו"ל, "אין כל הגליות הללו מתכנסות אלא בזכות המשניות, מ"ט גם כי יתנו (מלשון משנה) בגוים עתה אקבצם" (ויק"ר פ"ז, ג).

(52) ומרומו גם בענין ה"הלכות" (תוכנם וענינם של המשניות) - כדרשת חז"ל על הפסוק "הליכות עולם לו", "א"ת הליכות אלא הלכות" (מגילה כח, סע"ב. ו"ג), שע"י "הלכות" נעשה "הליכות" בעולם, שהעולם מתעלה ועד באופן שבאין-ערוך לגמרי (הליכה) להמדידה והגבלה שמצד עצמו.

(53) ישע"י מג, ז.

(54) בשלח טו, יח.

כמו שהיא ב"יום אחד", "הקב"ה יחיד בעולמו" (כנ"ל ס"ב) - מודגשת השלימות שמצד בריאת העולם ע"י הקב"ה (לפני עבודת האדם); והעילוי שניתוסף ע"י עבודת האדם - מרומז בשלילת אפשרות הקביעות דר"ה ביום ראשון עצמו ("לא אד"ו ראש"62), כי אם בימים שלאחריו, ובמיוחד ביום שני וביום שלישי, "ב"ג המלך".

והביאור בזה:

מבואר במדרשי חז"ל⁶³ שביום שני נבראת מחלוקת, וביום שלישי בטלה המחלוקת ונעשה שלום.

וענינו בעבודת האדם:

ה"מחלוקת" דיום שני היא מפני העולם וההסתדר דמציאות העולם (עולם מלשון העלם⁶⁴) על אלקות, כי המעמד ומצב ד"יום אחד", ש"הי' הקב"ה יחיד בעולמו", הוא מצד בורא העולם (הקב"ה יחיד בעולמו", עולם שלו), אבל העולם (הנברא) מצד עצמו הוא במעמד ומצב של "מחלוקת" (שני); והחידוש דיום השלישי - שבטלה המחלוקת ונעשה שלום בין העולם לאלקות באופן שהעולם גם מצד עצמו, "מסכים" (ככיוול) עם אלקות.

וענין זה נעשה ע"י עבודתם של ישראל בקיום התורה - ששניהם (ישראל ותורה) נקראים "שלישי", "אוריאל תליתיאי". לעם תליתיאי⁶⁵, שלישי המכריע בין החולקים, ע"י ש"כולל ב'

ה. ויש לומר, שענין זה (ההוספה שנעשית ע"י עבודת האדם) הוא בהדגשה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' (והמשכו ביום ג' - "ב"ג המלך"):

בהקביעות דר"ה בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון, שבו מודגשת שלימות הבריאה כולה (בכל ששת ימי בראשית)

בשמים היא גו' ולא מעבר לים היא גו' כי קרוב אליך הדבר וגו' - דלכאורה אינו מובן: מאי קמ"ל - לאחרית מתן-תורה, ולימודה לבני במשך ארבעים שנה - ש"לא בשמים היא"? ויש לומר, שהחידוש הוא ולא בנוגע לדרגת התורה ששייכת לעולם, (אלא) בנוגע לדרגת התורה שלמעלה לגמרי מהעולם*, שאף שמצד עצמה "נפלאת היא" ו"רחוקה היא", "בשמים היא" ו"מעבר לים**", מ"מ, "לא נפלאת היא מן גו' כי קרוב אליך גו'", מצד גודל מעלתם של ישראל ש"נצבים גו' לפני ה' אלקיכם גו'***".

(* ויתירה מזה - שקאי על מצות התשובה שהיא למעלה מהתורה (שלא כן בכחה לתקן ולהשלים החסרון בתומצ), מצד מעלתם העצמית של ישראל שהם למעלה מהתורה.

(** פרטי הדרגות ד"נפלאת" ו"רחוקה", "בשמים" ו"מעבר לים" - ראה לקו"ת נצבים מה, סע"ד ואילך. סד"ה כי המצוה הזאת תודע (סה"מ) תע"ב-ת"רע"ו) ע' רחצ ואילך). ועוד.

ולהעיר, שבלקו"ת שם מבאר שקאי על פנימיות וסתים שבתורה, שע"י נעשה ההתקשרות דפנימיות וסתים שבישראל עם הפנימיות וסתים דקב"ה (נוסף על ההתקשרות דגליא שבישראל עם גליא דקב"ה ע"י גליא שבתורה). ועפ"י יומתק שספר התניא, ותשב"כ דתורת החסידות, מיוסד על פסוק כי קרוב אליך הדבר מאד גו' (כמ"ש רבינו הזקן בדף השער), שבא בהמשך למ"ש לפניו "לא נפלאת היא ולא רחוקה היא", שעיקר החידוש בזה הוא בנוגע לפנימיות וסתים שבתורה, שנעשה (בפרט ע"י תורת החסידות) באופן ד"קרוב אליך הדבר מאד בפ"ך ובלבבך לעשותו".

(*** "דבהשתנ" ה"ז בבחי' פלא ורחוק, אבל בנש"י אין זה בבחי' פלא ורחוק", כיון שהם מושרשים בעצמות אוא"ס כו" (סה"מ תע"ב-ת"רע"ו) (ש).

62) ויומתק יותר - שהדחי' דר"ה מיום ראשון (לא אד"ו ראש) היא בזמן שאין מקדשים ע"פ הראי' אלא ע"פ החשבון, שההשבון נעשה ע"י עבודת האדם, משא"כ (בהקידוש ע"פ) הראי', שרואה מולד הלבנה ע"י הקב"ה.

63) ב"ר פ"ד, ו. ו' ח"א יז, א. יח, א. ועוד.

64) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

65) שבת פה, א.

ועפ"ז מובן שבהקביעות דר"ה (בסמיכות ליום ראשון, "תחלת מעשיך . יום ראשון", אבל לא ביום ראשון עצמו, אלא) ביום שני וביום שלישי (ב"ג), מודגש ענינו העיקרי של ר"ה (המלך) - החידוש שנעשה ע"י עבודת האדם בהוספה על שלימות הבריאה ע"י הקב"ה - שגם העולם מצ"ע (לא רק מצד הקב"ה כמו שהוא, "יחיד בעולמו") שהוא באופן של מחלוקת, "מסכים" עם אלקות, ולא רק עם דרגת האלקות שבערך העולם ("יחיד בעולמו", ע"ד, "יחידו של עולם"), אלא גם דרגת האלקות שבאין-ערוך לגמרי להעולם, ועד למעלה מגדר התחלקות (בחי', "אנת הוא חד ולא בחושבן").

ו. וענין זה מרומז גם בהסימן "פתבג המלך" בנוגע לקריאת התורה - "ב"ג המלך פת וילך", "שמחלקים נצבים וילך לשתיים", פרשת נצבים בשבת שלפני ר"ה, ופרשת וילך בשבת שובה:

בפרשת נצבים, "אתם נצבים גו' לפני ה' אלקיכם גו' לעברך בברית⁷² ה' אלקיך וגו'" - מדובר אודות מעמד ומצבם של ישראל מצד מציאותם העצמית (להיותם בני אברהם יצחק ויעקב⁷³) כפי שנבראו

הדעות ושניהם מסכימים לדעת המכריע⁶⁶ - כמארו"ל שישראל נקראים "שולמית, אומה שעשתה שלום ביני וביני עולמי"⁶⁷, ע"י עבודתם בקיום התורה ש"ניתנה לעשות שלום בעולם"⁶⁸.

ובעומק יותר:

הכוונה ב"מחלוקת" (דיום שני) היא גם (ובעיקר) ל"מחלוקת" דקדושה, ובלשון המשנה (בפרק חמישי דאבות⁶⁹ שלומדים בשבת שלפני ר"ה) "מחלוקת שהיא לשם שמים (ש)סופה להתקיים . . . זו מחלוקת הלל ושמאי" - מחלוקת בתורה, מצד ההתחלקות (מחלוקת מלשון התחלקות) דב' קוין ימין ושמאל, חסד וגבורה, להקל או להחמיר⁷⁰;

והשלום (דיום שלישי) - נעשה ע"י המשכת והתגלות דרגא נעלית יותר בתורה שלמעלה מהתחלקות דב' קוין, ולכן כוללת שניהם ביחד, היינו, שע"י עבודתם של ישראל בלימוד וקיום התורה נמשכת ומתגלה (בתורה שירדה בעולם, ועל ידה גם בעולם) לא רק דרגת התורה השייכת לעולם (שלכן יש בה התחלקות דב' קוין), אלא גם דרגת התורה שלמעלה מהעולם, ועד לדרגת התורה כפי שהיא במהותו ועצמותו ית', אחדות הפשוטה שלמעלה מגדר התחלקות⁷¹.

דימות המשיח תהיה הלכה כב"ש, מצד דרגת התורה כפי שהיא בעצמותו ית', נמנע הנמנעות (נתבאר בארוכה בהתוועדות).

(72) "ברית והתקשרות כאלו נעשו לבשר אחד . . . ולכן נק' בלשון כריתת ברית, כמ"ש אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתריו, כלומר, להיות שניהם עוברים בתוך גוף אחד להיות לאחדים" (לקו"ת ר"פ נצבים).

(73) כהמשך הפרשה, "למען הקים אותך היום לו לעם גו' וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב, ועד לסיום ותותם הפרשה, "לשבת על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם".

66 המשך תרס"ו ע' תלה. וראה לקו"ש חכ"א ע' 111 ואילך. וש"נ.

67 שהש"ר רפ"ו.

68 רמב"ם הל' תנוכה בסופו (וראה לקו"ש ח"ח ע' 349 ואילך. וש"נ).

69 משנה יז.

70 ראה תניא בהקדמה. שם אגה"ק סי"ג.

ובכ"מ.

71 ויש לומר, שענין זה יתגלה ב"תורה חדשה מאתי (דייקא) תצא" (ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג) לעתיד לבוא, ואז תקיים מחלוקת הלל ושמאי באופן שהלכה כשניהם (לאחרי התקופה הראשונה

וכל זה מודגש יותר כשקורין פרשת נצבים בפ"ע ופרשת וילך בפ"ע (כשר"ה חל ביום ב' וביום ג'), כי, ככל שתגדל הדגשת מעלתם של ישראל לפני העבודה (ע"י הקריאה דפרשת נצבים בפ"ע), תגדל יותר הדגשת העילוי והשלימות שבעבודה (ע"י הקריאה דפרשת וילך בפ"ע).

ויומתק יותר דיוק הלשון בהסימן „ב"ג המלך פת וילך . . שמחלקים נצבים וילך לשתיים" - שהחלוקה לשתיים⁷⁶ (תוכנו של יום שני (הב' ד„בג") שנבראת בו מחלוקת), היפך האחדות ד„הקב"ה יחיד בעולמו", היא, כדי להדגיש את החיבור האמיתי שביניהם (השלום דיום שלישי, ג' ד„בג") ע"י עבודת האדם, שע"ז נעשה עילוי שבאין-ערוך לגמרי, „פת וילך", הליכה („וילך") שהיא באופן של הבדלה („פת") מהמעמד ומצב שלפני העבודה („נצבים").

ז. ויש להוסיף, שהדגשת המעלה והשלימות שע"י עבודת האדם („וילך") בהקריאה דפרשת וילך בשבת בפ"ע („פת וילך") היא גם (ובעיקר) מצד תוכנו של השבת שלאחרי ר"ה „פת וילך", שמחולק מפרשת נצבים שקורין בשבת שלפני ר"ה) - השבת שב„עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ"⁸⁰, שבת שובה:

בין ר"ה ליוה"כ (מבלי למנות ר"ה ויוה"כ עצמם) ישנם שבעה ימים רצופים, כל שבעת ימי השבוע, כנגד שבעת ימי השבוע שבכל השנה כולה⁸¹, שבהם נעשה התיקון והשלימות דשבעת ימי השבוע

ע"י הקב"ה (לפני העבודה⁷⁴), כמודגש גם בהתחלת וראש הפרשה בתיבת „אתם", שמדגישים לכל לראש עצם מציאותם של ישראל, ולאח"ז באים פרטי הענינים ד„נצבים היום כולכם וגו'".

ובפרשת וילך, „וילך משה גו' בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" - מדובר אודות מעמדו ומצבו של משה רבינו בגמר ושלימות עבודתו, ודוגמתו גם בנוגע לשליחות עבודתו של כאו"א מישראל מצד ניצוץ משה שבזו⁷⁵.

העילוי שניתוסף ע"י העבודה לגבי המעמד ומצב שלפני העבודה מודגש בשם הפרשה (שמורה על תוכנה⁷⁶) - „וילך" - שע"ז נעשית הליכה אמיתית שהיא באין-ערוך⁷⁷ לגבי המעמד ומצב ד„נצבים"⁷⁸.

74 ולכן עושים כריתת ברית על העבודה דקיום התומצ (כמבואר בפרטיות בהמשך הפרשה), כולל גם ההודעה ש„לא נפלאה היא גו' לא בשמים היא גו' כי קרוב אליך הדבר מאד גו' (ל, יא-יד), והדגשת ענין הבחירה, „ראה נתתי לפניך וגו' ובחרת בחיים" (שם, טו-טז).

75 ראה תניא רפמ"ב.

76 ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. וש"נ.

77 ויש לומר, שהעילוי ד„וילך" (ע"י עבודת האדם) הוא גם ביחס למעמד ומצב דבני כפי שנחלקים לנשר סוגים, „אתם נצבים גו' ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך", כנגד עשר ספירות שמהם נשתלשו עשרה מאמרות, דרגת האלקות שבערך לעולם - כי, ע"י העבודה נעשית ההליכה („וילך") לבחי' „אהד עשר" שלמעלה מעשר ספירות, „אנת הוא חד ולא בחושבו" (כנ"ל ס"ד), ודוגמתו בישראל שמתאחדים לאחדים כאחד באופן שלמעלה מהתחלקות לעשר סוגים, כמודגש במצות הקהל שבפרשת וילך.

78 ולהעיר, ש„נצבים" רומז גם על מעמד ומצב הנשמה קודם ירידתה למטה, כמ"ש (מ"א יז, א) „חי ה' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו" („נצבים גו' לפני ה' אלקיכם", וע"י ירידתה ועבודתה למטה נעשית בבחינת „מהלך" („וילך משה"), כמ"ש (זכרי' ג, ז) „ונתתי לך מהלכים" (ראה תו"א ס"פ וישב. ובכ"מ).

79 להעיר, שנצבים וילך היא פרשה אחת שנחלקת לשתיים, דלא כשאר פרשיות מחוברות שמחברים שתי פרשיות נפרדות (ראה לקו"ש ח"ט ע' 298. וש"נ).

80 ר"ה ית, א. וש"נ.

81 ראה סידור הארז"ל במקומו.

ובלשון הכתוב⁸⁷ „והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה“, היינו, שנמצאים בעוה"ז, נשמות בגופים (בכל התוקף דבריאות הגוף)⁸⁸ לאורך ימים ושנים טובות ועד לחיים נצחיים, במעמד ומצב הכי נעלה, כמו לפני הירידה למטה („תשוב אל האלקים אשר נתנה“), ובאופן נעלה יותר באין-ערוך („וילך“), כיון שישנו העילוי דגמר ושלמות כל העבודה.

ועפ"ז יש לומר, שהשבת שלפני ר"ה (פרשת נצבים) היא ע"ד ובדוגמת השבת שלפני התחלת הבריאה⁸⁹, ושייכת להבריאה, כפי שהבריאה היא בבחינת המחשבה שלפני המעשה, „סוף מעשה במחשבה תחילה“⁹⁰, והשבת שלאחרי ר"ה, שבת שובה (פרשת וילך), היא ע"ד ובדוגמת השבת שלאחרי גמר הבריאה בששת ימי המעשה, העילי' לבחי' המחשבה לאחרי גמר ושלמות המעשה.

ה. ויש לבאר גם הרמז בסימן „פתג המלך“ (סימן לזכרון חלוקת הפרשיות בהתאם לקביעות השנה, „ב"ג המלך פת וילך“) – דכיון שכל עניני התורה הם בתכלית הדיוק, מובן, שבסימנים שבתורה שנקבעו ע"י גדולי ישראל לתועלת הזכרון יש גם תוכן בפ"ע⁹¹:

„פתבג⁹² המלך“ – „הוא שם מאכל

דשנה שעברה, וההכנה לשלימות העבודה דשבעת ימי השבוע דשנה החדשה – יום ראשון שבעש"ת כנגד ימי ראשון דכל השנה, יום שני כנגד ימי שני שבכל השנה, וכיו"ב בשאר ימי השבוע שבעש"ת, כולל שבת שובה, כנגד השבתות דכל השנה⁸².

וכיון ששבת שובה כולל כל השבתות דכל השנה כולה, מודגש בו ביותר תוכנו וענינו של יום השבת – גמר ושלמות העבודה – כמ"ש⁸³, „ויכולו השמים והארץ גו' וישבות ביום השביעי גו'“, „ש"עולה החיות שנמשך בששת ימי המעשה בעשרה מאמרות שנברא העולם (בחי' דיבור) לבחי' המחשבה⁸⁴. . . ולכן שבת אותיות תשכ"ט, שענין שבת וענין תשובה הכל אחד, דהיינו חזרת הדברים למקורן ושרשן“⁸⁶,

(82) ומודגש ביותר כששבת שובה חל בפרשת וילך – דיש לומר, ש„וילך“ רומז על ההליכה וההמשכה מיום השבת שמיני' מתברכין כולהו יומין על כל ימי השבוע בכל השנה כולה.

ומזה מובן שבשבת שובה (ובפרט כשחל בפ' וילך) צריכים לקבל החלטות טובות בנוגע להשבתות דכל השנה – הן בנוגע להקבלת קהילות בשבת, והן בנוגע לנתינת צרכי השבת (וכל השבוע) לכל מי שזקוק לכך באופן של הרחבה ותענוג, בשר שמן ויין ישן (וכמודגש בר"ת: „אכלו משמנים ושתו ממתקים“), מעין ודוגמא והכנה להסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר לעתיד לבוא.

(83) בראשית ב, א"ב.

(84) ויש לומר, שהעילי' היא גם מבחי' „עשרה מאמרות“ לבחי' „אחד עשר“ („אנת הוא חד ולא בחושבן“), כמודגש בכך ששבת שובה הוא למעלה מכל ה„עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ“ (כולל גם ר"ה ויוה"כ), כיון שבו נעשה העילוי והשלמות („ויכולו“) דר"ה, וממנו מתברך יוה"כ. ועצ"ע.

(85) ובהדגשה יתירה ב„שבת שובה“ (שכנגד השבתות דכל השנה) – שנקרא בשם „שבת שובה“ (ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו – שבא לאחרי שתי שבתות דסליחות).

(86) לקו"ת דרושים לשבת שובה סו, ג.

(87) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.

(88) ובלשון פרש"י בר"פ וילך: „יכול ששש כמו ת"ל לא להתה עינו ולא נס ליהו“.

(89) פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ז. תורת העולה (להרמ"א) ח"ג פנ"ט. פ"י חכמוני (לר' שבתי דונגלו) לספר יצירה פ"ד מ"ד.

(90) פיוט „לכה דודי“.

(91) דוגמא לדבר: ביאור הסימן יע"ל קג"ם – ראה תורת לוי"צ ע' קלט. ועוד.

(92) הביאור ד„פתבג“ ע"ד הקבלה – ראה לקוטי לוי"צ לח"ב ע' פט (ויש לקשר עם המבואר כאן. ואכ"מ).

ועד להעשירות שלמה בשעתו:

ומזה מובן גם בנוגע להדין ומשפט דר"ה שאין מקום לטענה של "משמאילים"¹⁰³ - כי, השקו"ט שבין "מיימינים" ל"משמאילים" אינה אלא בנוגע לענין העבודה, אלא, מצד עצם מציאותם של ישראל בודאי ובודאי שלכל הדעות הפס"ד הוא שצ"ל ההנהגה באופן ד"וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך", ובפרט שגם בנוגע לענין העבודה בודאי שרבו המזכין, כיון ש"כל ישראל בחזקת כשרות"¹⁰⁴, ובפרט לאחרי עבודת התשובה דחודש אלול וימי הסליחות באופן ש"ודוונת נעשו לו כזכיות"¹⁰⁵, ועד לזכיות ממש, ובודאי ש"נכתבין ונתמין (בספרן של צדיקים גמורים) לאלתר לחיים"¹⁰⁶, לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ט. עפ"ז יש לבאר גם הקשר והשייכות לקביעות השנה - בש"ז¹⁰⁷:

מעלת השלימות שע"י עבודת האדם בהוספה על השלימות שמצד הבריאה עצמה שמודגשת בהקביעות דר"ה ביום שני (ב'), מודגשת גם בהקביעות דחשון וכסלו ששניהם שלמים (ש'), ובהקביעות דר"ח ניסן וחג הפסח ביום השבת (ז'), השלימות ד', שבע שבתות תמימות" - כי, ב' עניני שלימות שבקביעות השנה מתאימים להשלימות שמצד הבריאה והשלימות היתירה שע"י עבודת האדם:

המלך בלי כשדים"⁹³, ובלשון הכתוב² "וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך ומיין משתיו" (מן היין אשר ישתה הוא"⁹⁴, היינו, שבר"ה (שנקרא "המלך") מזמין הקב"ה (מלכו של עולם) לכאו"א מישראל כל צרכיו (שנקראים⁹⁵ "מאכל"⁹⁶) על כל השנה כולה ו"דבר יום ביומו" בתכלית ההרחבה, משולחן המלך!

וענין זה הוא בהדגשה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' וביום ג', "ב"ג המלך פת וילך . שמחלקים נצבים וילך לשתים" (שעל זה רומז הסימן "פתבג המלך") - שבוה מרומז ש"וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך" צ"ל וישנו מצד עצם מציאותם של ישראל (נצבים) גם זלזי עבודתם (פת וילך, שמפרידים וילך מנצבים), וכפס"ד המשנה⁹⁷ בנוגע לחיוב בעה"ב לפועלים: "אפילו אם אתה עושה להן כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב", ו"מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"⁹⁸, "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"⁹⁹, שהקב"ה צריך ליתן ונותן לכאו"א מישראל "כסעודת שלמה בשעתו", לא רק "די מחסורו אשר יחסר לו"¹⁰⁰, שכולל גם, סוס¹⁰¹ לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו"¹⁰², אלא גם, "לעשרו",

(93) פרש"י דניאל א, ה. ובפ"י הרס"ג: ממטעמי לחם מאכל המלך בגימטריא פת בג".

(94) מצו"ד עה"פ.

(95) ראה סנהדרין לח, א ובפרש"י.

(96) ואולי י"ל בפרטיות יותר: פת - דברים המוכרחים, ויין - דברים של תענוג.

(97) ב"מ רפ"ז.

(98) תהלים קמו, יט.

(99) שמו"ר פ"ל, ט.

(100) פ' ראה טו, ח.

(101) כתובות סז, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

(102) ועד להנהגת המלכות באופן ד'תמישים

אי ש רצים לפניו" (ש"ב טו, א. מ"א א, ה).

(103) ראה תנחומא שמות יח. משפטים טו. ועוד.

(104) רמב"ם הלכות קידוה"ח פ"ב ה"ב.

(105) יומא פו, ב.

(106) ר"ה טו, ב.

(107) ואולי י"ל לחידודי: ב' ש' הם כמו ב' ג'

(ב"ג המלך), התחלקות (ב') ושלום (ג'), החידוש שע"י עבודת האדם, וז' רומז על העלוי שלאחרי שלימות העבודה, ענינו של יום השבת (כנ"ל ס"ז).

החמישית¹¹³ (ב') היא ראשי-תיבות, "בה", שה, "נפלאות" אינם ענין פרטי בהשנה, אלא הם ענינה של השנה, וגם ראשי-תיבות, "בכל", ש, "הנפלאות" הם בכל הענינים כולם¹¹⁴, "בכל מכל כל"¹¹⁵, וגם ר"ת בינה, ש, "הנפלאות" הם באופן של "רחובות הנהר"¹¹⁶.

והענין זה:

"נפלאות" - קאי (בעיקר) על הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כלשון הכתוב¹¹⁷, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שבה יראו ("אראנו") בפועל ובגילוי השלימות שנפעלה ע"י מעשינו ועבודתנו במשך שית אלפי שנין דהוי עלמא בהוספה על השלימות שבהתחלת הבריאה, שנוסף על השלימות ד, "עולם על מילואו נברא"¹¹⁸,

113) להעיר מהעילוי ד, תמישית לפרעה, "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין", דגא החמישית שלמעלה מסדר השתלשלות שמתחלק בכללות לדי' עולמות (ראה לקו"ת ס"פ פינחס. ובכ"מ) - ע"ד וברוגמת העילוי ד, "אחד עשר" שלמעלה מסדר השתלשלות דעשר ספירות.

114) ולהעיר, שאות ב' היא את השימוש בנוגע לכל הענינים כולם, ורומז שהשנה היא מבורכת בכל הענינים כולם שמתחילים בא' מאותיות הא"ב: באורה, בברכה, בגלות, בדיצה, בהוד והדר, בועד טוב, באזכיות גדולות, באיים טובים וארוכים, בטוב הנראה והנגלה, בייעוד טוב, בכל, "בכל מכל כל", וכו' - בכל הענינים באותיות עד אות תי"ו, בתהלות ותישבות על נפלאות הגאולה האמיתית והשלימה.

115) כהנוסח בסוף ברכת המזון* - "כמו שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל כן יברך אותנו כולנו יחד".

116) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פה, ד. ובכ"מ.

117) מיכ"ז, טו.

118) ראה ביר' פי"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.

השלימות דחשון וכסלו (כתוצאה מקיבוץ שעות וימים מפני החלקים (תשצ"ג חלקים) שיש בכל חודש וחודש יותר על חצי היום¹⁰⁸) - שלימות שמצד הבריאה, והשלימות ד, "שבע שבתות תמימות" (שלימות בקיום המצוה דספירת העומר) - שלימות בעבודת האדם (הקשורה ופועלת שלימות נעלית יותר לגבי שלימות הבריאה, תמימות כימי בראשית¹⁰⁹).

ויש לומר, שענין זה מודגש גם בהשלימות דשנת העיבור, "שנה תמימה" - שאף שמצד הבריאה, "יתרה שנת החמה על שנת הלבנה קרוב מאחד עשר יום"¹⁰⁹, מ"מ, "מוסיפין חודש אחד ועושין אותה השנה שלשה עשר חודש והיא הנקראת שנה מעוברת"¹¹⁰, הוספה שנעשית ע"י ב"ד של מטה¹¹¹, ולצורך עבודתם של ישראל, "מפני זמן האביב כדי שיהא הפסח באותו זמן, שנאמר שמור את חודש האביב שיהי' חודש זה בזמן האביב"¹¹².

י. ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בשנה זו - שנת ה'תשנ"ב:

הולך ומתקבל ע"י בנ"א הראשי-תיבות שנקבע ע"י בני ישראל למנין השנה - שד' אותיות הראשונים (ה'תש"נ) הם ר"ת, "הי' תהא שנת נפלאות" (בהוספה על שנת נסים), והאות

108) רמב"ם שם פ"ח ה"ג.

109) ויומתק הרמז בדיוק הלשון, "קרוב מאחד עשר יום" - שע"י עבודתם של ישראל (שמודגשת בעיבור השנה) ממשיכים ומגלים בחי' "אחד עשר" (כנ"ל ס"ד).

110) רמב"ם שם פ"א ה"ב.

111) ועל ידם נקבע גם בב"ד של מעלה, כמארו"ל שהקב"ה אומר למלאכי השרת, "אני ואתם נלך אצל ב"ד של מטה כו'" (דב"ר פ"ב, יד. וראה שמור' פט"ו, ב).

112) רמב"ם שם רפ"ד.

(* בברכה רביעית, שרומזת על הגאולה הרביעית.

על הגילוי דשער הנו"ן דבינה בסיום וגמר העבודה בתכלית השלימות, כפי שמצינו במשה רבינו שבגמר וסיום עבודתו (כש"וילך משה גוי' בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" ¹³²) נתעלה ל"הר נבו", "נו"ן" ¹³³ בו"ן" ¹³⁴, באין-ערוך לשלימות הבריאה באופן ד"חמישים . . . חסר אחת" ¹³⁵.

יא. ויש להוסיף, שהשלימות דהגאולה מודגשת גם בקביעות השנה:

הקביעות דר"ה ביום ב' (וג'), "ב"ג המלך פת וילך" - שגמר ושלמות העבודה דשבת שובה" ¹³⁶ הוא בפרשת וילך, שכולל גם ובעיקר ההליכה שבגמר

(132) ר"פ וילך.

(133) ס' הליקוטים להאריז"ל ואתחנן (ג, כו) - חובא בשל"ה חלק תושב"כ פ' ואתחנן (שסט, א) בשם הרח"ו. ש"ך עה"ת עה"פ (בשם מצאתי כתוב). וראה בארוכה לקו"ת במדבר יב, א ואילך (בשם המגיד). ועוד.

(134) ויש לומר, שזהו גם פירוש הר"ת דשנת (ה)תשנ"ב - נו"ן בו.

(135) ועד"ז בסיום העבודה ד"שבע שבתות תמימות תהינה", מ"ט ימים דספה"ע - שביום החמישים באים להעילוי דשער הנו"ן (ראה לקו"ת שם. ובכ"מ).

(136) להעיר, שבקביעות זו (ב"ג המלך) בא שבת שובה לאחר שתי שבתות דסליחות, שבוה מודגש ביותר ענין הגאולה - הן מצד כללות ענין השבת, שהוא מעין ודוגמת "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (תמיד בסופה), הן מצד שתי שבתות*, ש"אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד הן נגאלים" (שבת קיה, ב), והן מצד שתי שבתות דסליחות, ענין התשובה (ובפרט תשובה עילאה), ש"הבטיחה תורה סוףך ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין" (רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה).

(* נוסף על השייכות דכפל (שתי שבתות) להגאולה (ראה יל"ש ר"פ לך לך), ועארכ"כ כפל דשבת (שכל עניסקא דשבתא כפול), שמצ"ע שייך לגאולה.

„אלה תולדות (מלא) השמים והארץ בהבראם" ¹¹⁹, תהי' השלימות ד"אלה תולדות (מלא) פרץ" ¹²⁰, באופן של פריצת גדר, „פרצת עליך פרץ" ¹²¹, „זה משיח, שנאמר" ¹²² עלה הפורץ לפניהם" ¹²³.

„בכל" ¹²⁴ (ובפרט „בכל מכל כל") - כולל כל עניני טובה ושלמות האפשריים, כמובן ממארו"ל" ¹²⁵, „שלשה הטעמן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן, אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב ב'י' בכל (וה' ברך את אברהם בכל" ¹²⁶), יצחק דכתיב ב'י' מכל (וואוכל מכל" ¹²⁷), יעקב דכתיב ב'י' כל" (וכי יש לי כל" ¹²⁸), היינו, ש"כל" מורה ש"לא חסרו שום טובה" ¹²⁹, הן השלימות שמצד הבריאה, והן ובעיקר השלימות היתירה שע"י עבודת האדם, ועד להשלימות דסיום וגמר כל העבודה (מעין העולם הבא) בעוה"ז" ¹³⁰, וענין זה נמשך מאברהם יצחק ויעקב לכאו"א מישראל.

„בינה", ובפרט בשייכות ל"נפלאות" (נפלאות בינה"), נו"ן פלאות" ¹³¹ - מורה

(119) בראשית ב, ד.

(120) רות ד, יח.

(121) וישב לח, כט.

(122) מיכה ב, יג.

(123) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

(124) להעיר לחידודי ש"בכל" בגימטריא נ"ב, שכולל כל הר"ת האמורים: נפלאות בה, נפלאות בכל, נפלאות בינה.

(125) ב"ב טז, סע"ב ואילך.

(126) חיי שרה כד, א.

(127) תולדות כז, לג.

(128) וישלח לג, יא.

(129) פרש"י ב"ב שם.

(130) ע"ד המבואר לעיל (ס"ז) בנוגע לשבת פרשת וילך, שבת שובה.

(131) זח"א רס"א, ב.

בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי גלות¹⁴⁴.

הקביעות דחשון וכסלו ששניהם מלאים, „חדשׁי שלמיםׁׁ (שׁ) - ששלימות החדשים מורה על השלימות דישראל¹⁴⁵ ש„דומין ללבנהׁׁ ו„מונין ללבנהׁׁ¹⁴⁶, ו„עתידיׁם להתחדש כמותהׁׁ¹⁴⁷, בגאולה האמיתית והשלימה עׁי „דוד מלך ישראל חי וקייםׁׁ¹⁴⁸, דוד מלכא משיחא.

[ויש להוסיף, שגם השלימות דשנת העיבור קשורה עם הגאולה - השוואת שנת הלבנה לשנת החמה, שרומזו על המעמד ומצב דלעתיד לבוא ש„היׁ אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשיתׁׁ¹⁴⁹].

והקביעות דחג הפסח ביום השבת (ז), שהשבתות (דספהׁׁע) הן תמימות כימי בראשית - שתכלית השלימות ד„שבע שבתות תמימות תהיינהׁׁ היא עׁי הקרבת העומר ושתי הלחם בביהמׁׁק השלישי.

יב. ויהׁר שבבואנו מסיימה של שנת אראנו נפלאות, ובהכנסנו לשנת נפלאות בה, נפלאות בכל, נפלאות בינה, תבוא בפועל ממש ותיכף ומיד ממש הגאולה האמיתית והשלימה, „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאותׁׁ.

ובלשון הכתוב בפרשת נצבים שקורין

ושלימות כל העבודה כולה, שכל בניׁ באים ושבים לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש, כמׁׁש¹³⁷ „ילכו מחיל¹³⁸ אל חיל יראה אל אלקים בציוןׁׁ, ובלשון הכתוב בפרשת וילך „בבוא¹³⁹ כל ישראל (הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגוׁׁׁ¹⁴⁰) לראות את פני הׁ אלקיך גוׁׁׁ¹⁴¹, ועד לסיום ותותם הפרשה ב„דברי השירה הזאת עד תומםׁׁ, שרומז גם לשלימות השירה (מלשון תמים) דלעתיד לבוא (שירה עשירית¹⁴²), „שירו להׁ שיר חדשׁׁ¹⁴³, לשון זכר,

(137) תהלים פד, ה.

(138) להעיר, ש„חילׁ בגימטריא מׁׁה, דיׁל שרומז למספר השעות דבׁ ימי רׁה (יומא אריכתא), בגימטׁ כדכד - ראה לקוׁת דׁה ושמתי כדכד (פׁ ראה כד, ד ואילך). ועוד.

(139) לא, יא.

(140) שם, יב.

(141) ומודגש גם בהפטרה דשבת שובה - „שובה ישראל עד הויׁ אלקיךׁׁ, וידוע הפירוש בזה, שהתשובה היא עד שהויׁ נעשה אלקיך (ראה לקוׁת דרושים לשבת שובה סה, א. ובכׁׁמ), וענין זה הוא בשלימות בביהמׁׁק, „בבוא כל ישראל לראות את פני הויׁ אלקיךׁׁ, וכשם שבא ליראות כך בא לראות, שרואה בגלוי „פני הויׁ אלקיךׁׁ, שהויׁ נעשה אלקיך; והמשך ההפטרה „ונשלמה פרים שפתינוׁׁ, אשר, השלימות האמיתית בזה היא עׁי הקרבת הפרים (מובחר שבקרבתו) עׁג המזבח שבביהמׁׁק.

(142) להעיר מהמנהג ברׁה לנגן ניגוני רבותינו נשיאנו בהזכרת שמותיהם [ומתחיל מהקרוב אלינו - נשיא דורנו, כׁק מוׁׁה אדמוׁר, אדמוׁר מהורשׁיב, אדמוׁר מהרׁׁש, אדמוׁר הצמח צדק*, אדמוׁר האמצעי, אדמוׁר הזקן, המגיד והבעשׁׁט], דיש לומר, שניגונים אלו הם הכנה לניגון דשירה העשירית.

(143) ישעיׁ מב, יוׁד. ועוד.

(144) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

(145) ולהעיר, שכשחשון וכסלו מלאים ישנם שלשה חדשים מלאים זה לאחר זה (תשרי (שלעולם מלא) חשון וכסלו) - „חזקהׁ בהשלימות דישראל שדומין ללבנה.

(146) ראה סוכה כט, א. בׁר פׁו, ג. אוהׁת בראשית ד, סעׁב ואילך. ועוד.

(147) ברכת קידוש לבנה (מסנהדרין מב, א).

(148) שם (מרׁה כה, א).

(149) שם (עׁפ ישעיׁ ל, כז).

* להעיר, שעבר רׁה הוא יום הולדתו, ומזלו גובר, כולל ובמיוחד בנוגע לענין הגאולה המודגש בבׁ שמותיו, „צמחׁ וצדקׁ, שמותיו של משיח.

בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותינו, אשר, לאחרי עבודתם של ישראל בתקיעת שופר¹⁵⁵ (ובפרט בב' הימים דר"ה) מקיים הקב"ה הבטחתו, והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול¹⁵⁶, ולא רק בלשון עתיד, אלא בלשון הווה, ועד בלשון עבר, שכבר היתה התקיעה בשופר גדול, ותיכף ומיד, „נפטרין לבתיהם לשלום“¹⁵⁷, לבית האמיתי דכאו"א מישראל - בית המקדש השלישי בגאולה השלישית (יחינו מימיו ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו¹⁵⁸), ובביהמ"ק עצמו - בכל שלש הקדושות שביו¹⁵⁹, ובפרט בקדש הקדשים¹⁶⁰.

ועוד והוא העיקר - שכן תהי' לנו בפו"מ, ויתירה מזה, שכבר היתה לנו, בלשון עבר, ובפרט ע"פ הפתגם הידוע של רבותינו נשיאינו ע"ד הפירסום

(155) להעיר ולהדגיש מהסיום בדא"ח (דלכאורה צ"ע השייכות ובפרט בתור חותם) בסידור (עם דא"ח) שער התקיעות בסופו: „ולא יתארך זמן ביוריים כ"כ ויבוא משיח ב"ב אמן וד"ל“.

(156) ישע"י כז, יג.

(157) סידור אדה"ז במקומו.

(158) הושע ו, ב. - וקאי על ביהמ"ק השלישי (בגאולה השלישית) שלאחרי (וכולל) שתי בתי מקדשות שלפניו (פרש"י שם). ולהעיר, ש„יחינו מימיו“ רומז גם על ב' ימים דר"ה, ו„ביום השלישי“ רומז על צום גדלי* (תדא"ג מהרש"א לר"ה יח, ב), וע"פ הידוע שב' פירושים בפסוק א' שייכים זל"ז, מודגשת יותר השייכות דר"ה לביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית.

(159) רמב"ם הל' ביהמ"ב פ"א ה"ה.

(160) שכולל ג' קדושות: קדשים (לשון רבים) - ב' דרגות, וקדש (הקדשים) - דרגא שלישית (ראה לקו"ת פקודי ה, א. ובכ"מ).

(* וגם על יוה"כ (לקו"ת דרושי ר"ה סג, סע"ב. וראה בארוכה שיחת צום גדלי' תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 20).

לעולם בשבת שלפני ר"ה: „ושב ה' אלך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו'“¹⁵⁰, וכמודגש במיוחד בהר"ת ד„נפלאות בכל“, „בכל מכל כל“, ש„בכל מכל כל“ בגימטריא „קבץ“¹⁵¹ - בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר בתפלת חנה¹⁵² (שמפטירין ביום א' דר"ה) „ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו“¹⁵³.

ובלשון התפלה בסיום ברכת שופרות (שבה מסיימים וחותרים ג' הברכות דמלכיות זכרונות ושופרות¹⁵⁴): „תקע

(150) ל, ג.

(151) ראה חידושי הת"ס לב"ב שם.

(152) להעיר מהשייכות לבעלת הארציית דו' בתשרי (שחל בשבת שובה*), ששמה חנה, ר"ת חלה נדה הדלקת הנר** (מגלה עמוקות עה"ת פ' שלח יז, ד) - בשם הגהות מיימוניות, ג' המצוות (שעליהם עומד כל בית ישראל) שניתנו לבני ישראל, שבזכותן נגאלו ישראל ממצרים ובזכותן עתידין להגאל (סוטה יא, ב. יל"ש רות רמז תרו (בסופו)).

(153) שמואל"ב, ב, יו"ד.

(154) כמודגש גם בלשון חז"ל „אמרו לפני ברה"מ מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כו' זכרונות כו' וכמה בשופר“, וא' הפירושים בזה, ש„במה בשופר“ קאי (לא רק על תק"ש, אלא גם על פסוקי שופרות, היינו, שהענין דמלכיות וזכרונות נעשה (גם) ע"י פסוקי שופרות (ראה בארוכה לקו"ש חלק לה ו' תשרי (תש"ג). וש"ג).

(* כהקביעות בשנת ההסתלקות (תשכ"ה) שו' תשרי חל בשבת שובה פרשת וילך. - ולהעיר מהשייכות (א) לשבת שובה - „והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה“, (ב) ולפרשת וילך - „בן מאה ועשרים שנה אנכי היום“, „היום מלאו ימי ושנותי.“ (** להעיר מהשייכות לר"ה, יום ברוא אדה"ר - שהוא חלתו דמו ונרו של עולם, אשר, התיקון והשלימות בג' עניינים אלו (לאחרי החסרון שנעשה ע"י חטא עה"ד) נעשה ע"י עבודתן של נשי ישראל בקיום ג' מצוות אלו (ירושלמי שבת פ"ב ה"ו. ועוד).

(ויש להוסיף ולפרסם עוד יותר) ש,הנה זה (המלך המשיח) בא"162, ותיכף - כבר בא - בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ובגלוי לעיני כל באי עולם, ועאכו"כ „לעיני כל ישראל"163, ותיכף ומיד ממש.

162) שה"ש ב, ח. ובשהש"ר עה"פ.
163) סיום וחותרם פ' ברכה.

דביאת המשיח בעיתונים161, כפי שנתקיים בפועל ממש בתקופה האחרונה שנתפרסם ככו"כ עיתונים בעולם כולו

161) ראה סה"ש תורת שלום ע' 12: „דער רבי (אדמו"ר הזקן) האָט געזאָגט אַז משיח וועט שטיין אין גאַזעטען . . אַלע אידען וועלען זיין פאַרטיג צו ביאת המשיח גלייך ווי עס שטייט אין גאַזעטען אַז ער גייט“.

לזכות

הוד כבוד קדושת

אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח שי' לעולם ועד

מתוך חיים נצחיים טובים מתוקים ושמחים

בלי הפסק בינתיים

ויהי רצון שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו,

חסידי ומכלל ישראל,

וינהיג את כולנו מתוך בריאות הנכונה,

ויעלה תיכף ומי"ד ממ"ש את כל בני שליט"א

קוממיות לארצנו הקדושה בגאולה האמיתית והשלימה,

והעיקר תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

